

*„Člověk se musí podívat do zpětného zrcátka, aby mohl přejít do druhého jízdního pruhu.“
Ann-Christin und Tobija v prvních novinách STEP 21 [Weiße Flecken]*

Koncept pro školáky

STEP 21 [Weiße Flecken]

Naše noviny plní prázdná místa v tisku z období nacismu

Popis projektu:

První výtisk novin STEP 21 [Weiße Flecken] měl velký úspěch. Nyní projekt pokračuje! Co je na něm nového? Tentokrát se účastní i mladí lidé z České Republiky.

Pro druhý výtisk novin hledá organizace step21 v Německu, Polsku a v Česku 16 redakcí složených z maximálně pěti školáků. Účastníci by měli mít dobré znalosti německého jazyka.

Ponoříte se do dějin vašeho kraje v období německé okupace. Budete pátrat po tématech nebo událostech, o kterých chcete referovat. Budete sbírat materiály, vyptávat se v rodině a v sousedství, probírat se knihovnami a archivy, dotazovat se odborníků a rozpravovat s pamětníky o jejich vzpomínkách a zkušenostech. Vydáte se po stopách minulosti vašeho okolí. Nejen že odhalíte, co se ve vašem rodném městě v minulosti událo; navíc budete vyšetřovat, zda a jakým způsobem místní noviny o vašem tématu informovaly. Za tímto účelem se budete probírat historickými výtisky novin a budete pátrat po „bílých místech“, mezerách v tehdejší nacisty řízeném a manipulovaném tisku.

Jako pomocníka si můžete vzít poradce přímo na místě. Může to být váš učitel dějepisu, redaktor místních novin nebo nějaký jiný „expert“. Také náš Team step21 je tu pro vás! S obsahem vám poradí odborníci a po žurnalistické stránce vám budou k dispozici mladí novináři.

Jedinečné na projektu STEP 21 [Weiße Flecken]: Stanete se nejen objeviteli, ale budete psát zároveň další část dějin! Na vaše téma napíšete novinový příspěvek. Z vašich zpráv, reportáží a interview sestavíme společně další noviny. Vaše noviny zaplní již zmíněná prázdná místa! Na slavnosti k dokončení projektu koncem ledna 2008 v Berlíně (krátce před pamětním dnem holocaustu 27. ledna), kterého se budou účastnit všechny týmy a mnoho slavných osobností, budete prezentovat vaše noviny STEP 21 [Weiße Flecken] veřejnosti.

Historický kontext: Svoboda tisku v minulosti, současnosti a budoucnosti

Krátce poté, co se nacisté chopili v roce 1933 moci, přestal být v Německu prostor pro svobodné a kritické zpravodajství. Nacionálněsocialistická vláda, která chtěla mít absolutní kontrolu nad veřejným míněním, brzy zakázala levicově orientované noviny. Také občanský a liberální tisk byl řízen a kontrolován, jak příkazy a zákony a cenzurou, tak například i přiděly papíru. Redaktorský zákon, tzv. Schriftleitergesetz reguloval od roku 1933 dříve svobodné povolání novináře: kdo chtěl pracovat jako novinář, musel prokázat především svou „politickou spolehlivost“ a árijský původ. Po obsazení Čech a Polska v březnu 1939 se nacisté snažili i tady převést tisk pod svou kontrolu.

Byli tu však i odvážní novináři, kteří se nebáli vykládat si rozkazy úmyslně špatně a využívat tak vzniklých nedorozumění; novináři, kteří vyjadřovali kritiku mezi řádky; novináři, kteří pracovali po ilegální tisk a dávali tím v sázku svůj život. Na denním pořádku byly kromě každodenních nepolitických zpráv hlavně klam a podvrh, manipulace a indoktrinace, jednostranné a neúplné informace.

Co se psalo v novinách o dělnících, kteří jako nuceně nasazení museli pracovat v žalostných podmínkách v továrnách a v zemědělství? Zmiňovalo se o deportačních vlacích, které za bílého dne odváželi z městského nádraží Židy, Romy a homosexuály do vyhlazovacích a nebo pracovních táborů? Objevovaly se v novinách informace o norimberských rasových zákonech, o mučení, zbavování práv a vyvlastňování majetku Židů? Zpravovalo se o iniciátorech akcí odporu?

Ani v roce 2007 není svoboda tisku samozřejmostí. Otřesné příklady zavražděných novinářů v Rusku a Turecku dokládají, jak velký vliv může mít stát na novinářskou práci. Ale jak to vypadá se svobodou tisku ve vaší zemi? I v Německu ukazují události jako například skandál okolo magazínu „Cicero“ na podzim roku 2005, že nezávislost tisku je vystavována útokům. Ale i méně patrné události a tendence ohrožují rozmanitost tisku: Často je idea investigativního žurnalistu zatlačována do pozadí ve prospěch bulvárního zpravodajství a honu za senzacími, jejichž cílem je pouze zvyšování nákladu. Novináři se musí často přizpůsobovat ekonomickým faktorům. Také vzrůstající koncentrace medií omezuje rozmanitost názorů.

Svobodu tisku je nutné aktivně chránit také zodpovědným žurnalismem. A aby mladí novináři jako vy mohli utvářet budoucnost, je důležité, aby znali svou minulost. A proto: Zapojte se do programu STEP 21 [Weiße Flecken]!

Časový rozvrh

Od teď	Přihlašte se do step21! Svolejte team, promyslete si, jaké téma by vás zajímalo, vyplňte společně dotazník a pošlete nám ho poštou nebo faxem.
20. dubna 2007 do konce dubna	konec přijímání přihlášek se dozvíte, jestli byl váš team přijat do STEP 21 [Weiße Flecken]. Dostanete od nás příručku s radami a informacemi, ve které naleznete historické údaje, tipy na literaturu a prameny, jakož i návod na projektovou práci (rešerše, výpovědi dobových svědků, žurnalistické metody, fotografování atd.)
duben – červen	rozdělíte si úkoly v teamu: Kdo bude naše kontaktní osoba? Kdo se bude starat o kontakty s pamětníky Kdo se bude probírat archivy? Kdo bude fotit? Kdo bude psát jaké příspěvky? Zároveň začnete s rešeršemi. Blíže specifikujete vaše téma, stanovíte jednu určitou událost z doby okupace ve vašem městě a začnete sbírat bližší informace.
21./22.-24. červen	Zabalíte si výsledky vašeho pátrání a přijedete na workshop STEP 21 [Weiße Flecken] do Hamburku. Zde se seznámíte s ostatními účastníky projektu. Pohovoříte si o vašich výsledcích a objevech, sdělíte si dojmy a zkušenosti. Mladí novináři vás připraví na další část projektu (interview s pamětníky, analýza novin, žurnalistické metody atd.)
červenec – září	po navrácení z workshopu a se spoustou nových impulsů a vědomostí se můžete s vervou vrhnout na další prohlubující rešerše a na porovnávání vašich výsledků se zpravodajství z doby okupace. Z nalezených bílých míst vytvoříte články. Zároveň budete přemýšlet o tom, jak by měla vaše stránka v novinách STEP 21 [Weiße Flecken] vypadat, jaké fotografie nebo historické dokumenty by váš článek smysluplně doplňovaly.

15. září	1. redakční uzávěrka! Pošlete nám své reportáže, zprávy, interview a komentáře. Pro nás začíná fáze redigování a editace.
4.-7. října	Jeden člen vašeho týmu pojede na redakční poradou do Hamburku. Zde se vaše články budou číst, hovořit o výsledcích a opravovat texty.
31. října	konečná uzávěrka! Po podnětech z poslední redakční porady jste své materiály přepracovali a pošlete nám je.
Listopad/prosinec	konečné redigování, grafická úprava a tisk novin STEP 21 [Weiße Flecken] v Hamburku.
Koncem ledna	velké finále a slavnostní ukončení projektu v Berlíně s přítomností všech redaktorů novin STEP 21 [Weiße Flecken] a mnoha slavnými hosty. Zde budete prezentovat vaše noviny veřejnosti.

STEP 21 [Weiße Flecken] je podporován:

BILD hilft e.V. „Ein Herz für Kinder“, Fonds „Erinnerung und Zukunft“, ZEIT-Stiftung Ebelin und Gerd Bucerius. Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW).

Informace o step21 – iniciativa pro toleranci a zodpovědnost

step21 Mládež požaduje! Dobročinná s.r.o. podporuje mladé lidi v jejich aktivitách týkajících se rozvoje žijící/aktivní demokracie, tolerance a zodpovědnosti. step21 pomáhá mladým lidem, aby uchoopili svoji budoucnost pevně do svých rukou a aby se stali angažovanými a zralými členy naší společnosti. Hlavní motto sdružení step21 zní „Empowerment“. step21 spojuje aspekty participace se sociálními kompetencemi jako jsou teamové a komunikační schopnosti. Program step21 má za cíl dlouhodobé působení. Nabídky jsou založené na životní realitě mladistvých a mají projektový a mediální charakter. Zároveň jsou koncipované tak, aby se mladí lidé tématy zabývali nejen intelektuálně, ale zapojili se i aktivně. Podstatným prvkem nabídky step21 jsou moderní mediální balíky (nabídky) pro pedagogickou práci na školách a zařízeních pro mladé lidi, a dále s tím spojená aktivní síť projektů a setkání. Po celém území Spolkové Republiky Německo uskutečnil step21 od roku 1998 projekty a akce s 6000 školami a mnoha sty tisíci mladých lidí (www.step21.de).

Kontakt:

step21 - Initiative für Toleranz und Verantwortung
Jugend fordert! gGmbH
Steinhöft 7 – Haus am Fleet
20459 Hamburg
Fax +49 (0)40 37 85 96 13
www.step21.de

Kirsten Pörschke
Projektleitung STEP 21 [Weiße Flecken]
Tel +49 (0)40 37 85 96 14
Email: poerschke.kirsten@step21.de

Mladí redaktori prvních novin STEP 21 [Weiße Flecken] komentují projekt následovně:

„Díky projektu jsem si uvědomil, jak se i dnes necháváme obalamutit cizími názory bez toho, abychom o nich přemýšleli. Zapůsobilo na mě, ba dokonce šokovalo, jak moc se necháváme medii ovlivnit. Proto se mi zdá důležité, aby se každý naučil s médii kriticky zacházet.“

Arek z Ulmu

„Projekt se více než vydařil! Doporučil bych každému, aby se ho zúčastnil, protože se jedná o naši zodpovědnost.“ Sebastian z Seligenstadt.